

Харківська державна академія культури
Кафедра культурології та медіа-комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з
навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2016 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історіографія та джерела музейної справи
(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 02Культура і мистецтво

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 027 - Музеєзнавство і пам'яткознавство

факультет культурології

Харків, 2016 рік

Програма: **Історіографія та джерела музейної справи**

(назва навчальної дисципліни)

для студентів за напрямом підготовки **02 Культура і мистецтво**
за спеціальністю **027 - Музеєзнавство і пам'яткознавство**

„___” _____, 2016 року __ с.

Розробник: Щербань О.В., докторант ХДАК, старший викладач кафедри історії України та всесвітньої історії, кандидат історичних наук

Програма затверджена на засіданні кафедри **Музеєзнавства і пам'яткознавства**

Протокол від. “___” _____ 2016 року № ___

Завідувач кафедри проф. С.В.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

“___” _____ 2016 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки (спеціальністю) **02 Культура і мистецтво**
за спеціальністю **027 Музеєзнавство і пам'яткознавство**

(шифр, назва)

Протокол від. “___” _____ 2016 року № ___

“___” _____ 20__ року Голова _____
(_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Опис початкової дисципліни
Історіографія та джерела музейної справи
 назва дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань: 02Культура і мистецтво	Кількість кредитів – 9 ЄКТС		Методи навчання: Лекції із застосуванням фото-відеопрезентацій. Інтерактивні заняття. Семінарські заняття.
Спеціальність: 027 - Музеєзнавство і пам'яткознавство	Загальна кількість годин – 40 год		
	<u>Денна</u>	Заочна	
	Лекції		
Освітній рівень: магістр	34		Форми поточного контролю: Тестування, модульні контрольні роботи, колоквиум,
Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна професійної та практичної підготовки	Консультації:		
	2		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: I, II			
Семестр: II, III	Практичні заняття:		Форма підсумкового контролю: іспит 2
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота:	2		
Мова навчання – українська	Самостійна робота		
Передумови навчання: організація музейно-заповідної мережі, економіка та організація діяльності музеїв менеджмент	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є вивчення об'єктивних закономірностей, які пов'язані із суспільною потребою зберегти матеріальні предмети, як елементи історичної пам'яті, естетичних цінностей, явищ природи та ін., а також формування музейної мережі, організація роботи музеїв, нормативно-правове регулювання діяльності музеїв та охорони пам'яток історії та культури.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історіографія та джерела музейної справи» є комплексне узагальнення студентами теорії музейної справи та історії музейної практики.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історіографія та джерела музейної справи» є:

охарактеризувати основні поняття історіографії та джерелознавства музейної справи;

дати оцінку особливостям джерел та досліджень з історії музейної справи на різних етапах її розвитку;

проаналізувати зарубіжні та вітчизняні дослідження з історіографії та джерел музейної справи;

ознайомити студентів із сучасними підходами до розвитку музейної справи, ставлення до музейного предмету.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- специфіку предмету «Історіографія та джерела музейної справи»;
- поняття категорій музей та музейний предмет в історичному контексті;
- види джерел у музейній справі;
- нормативні документи, що регламентують усі аспекти діяльності музеїв;
- фаховий понятійно-термінологічний апарат.

вміти:

- аналізувати категорії музей та музейний предмет;
- характеризувати основні категорії музейної справи, у контексті професійної діяльності музейних працівників;
- аналізувати фахову специфіку музейної справи;
- обґрунтовано оцінювати сучасні музейні явища;
- застосовувати знання основних музейних концепцій в межах сучасних проблем.

Міждисциплінарні зв'язки з суспільними та гуманітарними науками:

філософією, культурологією, історією, історіографією, пам'яткознавством, музеєзнавством та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Історіографія музейної справи.
2. Джерела музейної справи.

Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1. Історіографія музейної справи.

Тема 1. Історіографія музейної справи як наука

Поняття “історіографія музейної справи”.

Етапи розвитку науки.

Предмет, об'єкт і завдання історіографії музейної справи.

Основні поняття і категорії історіографічної науки (“факт”, “науковий напрям”, “наукова школа” та ін.)

Тема 2. Наукові історичні школи.

Німецька соціал-економічна історична школа: стара і нова. Школа “Анналів”. (М. Блок). Історична антропологія. Соціальна історія. Російська музеєзнавча школа.

Тема 3. Методи історичного дослідження.

Критичний метод. Структурний аналіз. Історико-порівняльний підхід. Метод біографічного аналізу.

Тема 4. Методика історичної науки.

Історична герменевтика та семіотичний аналіз. Мікроісторичний підхід. Методики “усної історії”. Кліометрика.

Тема 5. Становлення та основні підходи в історіографії музейної справи.

Виокремлення музеєзнавства як науки. Міжнародна конференція з проблем музейної справи (Мадрид, 1934 р.). Формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації історії музейної справи. Територіальний принцип поділу історії музейної справи.

Тема 6. Зарубіжна історіографія музейної справи.

Внесок ІСОМ у дослідження та узагальнення основних проблем музейної справи. Розробка теорії музейної справи. Дослідження історії музейної справи окремих країн світу. Праці, присвячені окремим аспектам музейної діяльності та музейним діячам.

Тема 7. Українська історіографія музейної справи.

Загальні праці з музеєзнавства. Дослідження музеїв певного профілю. Роботи, присвячені відомим теоретикам і практикам музейної справи. Розробки періодизації українського музейництва. Перспективи розвитку музейної справи.

Тема 8. Дослідження окремих аспектів діяльності музеїв.

Розгляд нових тенденцій діяльності музеїв України та світу. Музей і суспільство. Музей і релігія. Музей і освіта. Музей і майбутнє.

Тема 9. Фахові видання музейної справи.

“Журнал з музеології і антикварознавства” (з 1877 р.). Журнал “Museological Working Papers” (з 1970 р.). “Музейні вісники” українських музеїв.

Змістовий модуль 2. Джерела музейної справи.

Тема 10. Музейне джерелознавство: загальні питання.

Поняття “джерело” в історичній науці та музеєзнавстві. Класифікація історичних джерел. Типологічна класифікація музейних джерел (З. О. Шмідт). Групування джерел за систематизацією документаційного центру ЮНЕСКО-ІКОМ.

Тема 11. Словесні джерела.

Писемні та усні джерела (хронічки, літописи, актові книги тощо; усна народна творчість). Фонічні джерела (звукові записи).

Тема 12. Речові джерела.

Класифікація речових джерел за: матеріалом виготовлення; технікою виготовлення; територією походження; хронологією; призначенням.

Тема 13. Зображальні джерела.

Картини, архітектура, скульптура та ін. як джерела дослідження певної епохи, країни, стилю чи національної культури.

Тема 14. Специфіка відборуджерел в історичній науці та музеєзнавстві.

Музейний предмет як джерело для історичного та музейного дослідження. Схеми, карти, таблиці як джерела для вивчення музейної справи. Наукові дослідження як джерело вивчення втрачених предметів.

Тема 15. Музейна документація як джерело для вивчення музейного предмета.

Документи прийому-передачі музейного предмета. Книга нових надходжень. Сертифікат експертизи. Науковий паспорт пам'ятки. Інвентарна книга.

Тема 16. Національне законодавство з історії збереження всесвітньої культурно-історичної спадщини.

Основне законодавство України про культуру (1992), Закон України Про музеї та музейну справу (1995), Положення Про музейний фонд

України (2000), Указ. Президента України Про заходи, щостосуються підтримки краєзнавчого руху в Україні (2001), Закон України Про Національний архівний фонд і архівні установи (2001).

Тема 17. Міжнародне право збереження світової природної і культурної спадщини.

Конвенція про захист культурних цінностей в умовах зброєного конфлікту.

(Перший протокол, 1954 р., Другий протокол, 1999 р.), Конвенція про засоби захисту і запобігання незаконному імпорту, експорту і передавання прав власності на культурне майно (ЮНЕСКО, 1970 р.), Конвенція щодо вкрадених і незаконно експортованих культурних об'єктів (1995 р.), Конвенція про захист підводної спадщини (ЮНЕСКО, 2001 р.), Конвенція про охорону духовної культурної спадщини (ЮНЕСКО, 2003 р.).

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Стаціонар					
	усь ого	у тому числі				
		Л	п	С	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теоретичні виміри етнічності						
Тема 1. Етнокультурологія в системі сучасних наук.	2	2				
Тема 2. Етнос та етнічність Структура етнічної культури	4	2		2		
Разом за змістовим модулем 1	6	4		2		
Змістовий модуль 2. Структурні виміри етнічності.						
Тема 1. Комунікативні аспекти етнічної культури.	2	2				
Тема 2. Культурні	2	2		0		0

аспекти динаміки етнічності.						
Разом за змістовим модулем 2	4	4		0		0
<i>Усього годин</i>	10	8		2		

Самостійна робота

№ Тема Кількість

з/годин

- 1 Опрацювати питання: "Що таке «історіографія»? ".
2
- 2 Опрацювати питання: "Сучасний стан історіографії в Україні".
8
- 3 Опрацювати питання: "Репресоване музейництва". 4
- 4 Опрацювати питання: "Історіографія музейної справи. Світова практика".
4
- 5 Описати як Ви працюєте з етнографічним джерелом. 6
- 6 Описати як має відбуватися: "Атрибуція та експертиза творів мистецтва як джерело".
6
- 7 Скласти: "Науково-уніфікований паспорт пам'ятки культури".
4
- 8 Написати: "Протокол оцінки пам'яток культури". 2
- 11 Проаналізувати концепції "національного музею". 2
- 12 Опрацювати монографію М. Блока "Апологияистории, или Ремесло историка".
6
- 13 Опрацювати питання "Твори художньої літератури як джерело для музейника"

5. Самостійна робота

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується у формі реферату за обраною студентом темою та складеним відповідно до кожної теми планом (список тем подається нижче). У кінці виконаного завдання потрібно вказати опрацьовану літературу, перелік якої обов'язково повинен включати наукові публікації за останні три роки. Повнота висвітлення обраної теми визначатиме оцінку (максимально 8 балів).

Тематика індивідуально-дослідних завдань:

1. Історіографія до проблеми дипломного проекту студента.
2. Аналіз джерельної бази дипломного проекту студента

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

Питання для підсумкового контролю

1. Поняття "історіографія".
2. Зміст науки. Предмет, об'єкт і завдання історіографії.
3. Німецька історична школа: стара і нова.
4. Школа «Анналів».
5. Історична антропологія.
6. Соціальна історія.
7. Виокремлення музеєзнавства як науки.
8. Формаційний та цивілізаційний підходи періодизації історії музейної справи.
9. Територіальний принцип поділу історії музейної справи.
10. Проблема періодизації українського музейництва в історіографії.
11. Внесок ІСОМ у дослідження та узагальнення основних проблем музейної справи.
12. Дослідження історії музейної справи окремих країн світу.
13. Дослідження музеїв певного профілю.
14. Концепції "національного музею" в історіографічній літературі.
15. Роботи, присвячені відомим теоретикам і практикам музейної справи.
16. Фахові видання з музейної справи.
17. Поняття "джерело" в історичній науці та музеєзнавстві.
18. Класифікація історичних джерел.
19. Типологічна класифікація музейних джерел (З. О. Шмідт).
20. Групування джерел за систематизацією документаційного центру ЮНЕСКО-ІКОМ.
21. Словесні джерела.

- 22.Речові джерела.
- 23.Зображальні джерела.
- 24.Музейна документація як джерело.
- 25.Музейний предмет як джерело для історичного та музейного дослідження.
- 26.Схеми, карти, таблиці як джерела для вивчення музейної справи.
- 27.Наукові дослідження як джерело вивчення втрачених предметів.
- 28.Нові напрями у розвитку музейної справи: історіографія питання.
- 29.Національне законодавство зі збереження всесвітньої культурно-історичної спадщини як джерело для дослідження становища музейної справи в Україні
30. Міжнародне право зі збереження світової природної і культурної спадщини як джерело для дослідження становища музейної справи в світі

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Реферат за темою

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Реферат за темою

10. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності пояснювально-ілюстративний метод (тематична лекція), методи проблемного викладення (проблемна лекція, семінарське заняття) та евристичний, за джерелом знань словесні, наочні, практичні, за способом педагогічного керівництва пояснення педагога та самостійна робота. Додатково використовуються методи концентрації та пошуково-показовий.

Інформаційні, тематичні, проблемні лекції та лекції-консультації. Семінарські заняття запитань і відповідей, семінари-дискусії, колоквиум, оглядові, пошукові семінари.

Методи навчання:словесні; наочні; інтерактивного навчання; репродуктивні; проблемного викладу.

11. Методи контролю

Поточний модульний контроль (за результатами семінарських занять), підсумковий модульний контроль (контрольна робота або реферат після кожного модулю), підсумковий іспит.

1. Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамен):

- участь у семінарських заняттях та опрацювання не менше $\frac{3}{4}$ тем курсу,
- 1 модульний контроль (4 контрольні роботи)
- 2 модульний контроль (2 реферати або дослідницька контрольна робота).

Методи та засоби діагностики успішності навчання: усне опитування; письмові роботи; контрольні роботи; виконання ІНДЗ; залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				20	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4		
10	10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

Мінімальна кількість балів для зарахування: по 30 балів, для 1 та 2 модуля.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення: Під час лекцій демонструються слайди, які ілюструють етапи організації проектів, для вільного завантаження на платформі «Moodle», доступні електронні презентації і тести для закріплення лекційного матеріалу.

Зауваження: Дисципліна потребує знання студентів сучасних проектів в галузі культури та залучення досвіду, який було отримано під час проходження практик.

Лектор: Олена Щербань, докторант ХДАК, старший викладач кафедри історії України і всесвітньої історії ХДАК

Підрозділ: кафедра музеєзнавства і пам'яткознавства Харківської державної академії культури

Адреса: м. Харків, вул.

14. Рекомендована література

Базова

1. Абрамов Л.К. Азарова Т.В. Менеджмент у сфері культури. – Кіровоград: ЦПТІ, 2000. – 88 с.;

Акуленко В. Міжнародне право охорони культурної спадщини [Електронний ресурс] / В. Акуленко, О. Мельничук // Український щорічник міжнародного права : наук. альм. / Всеукр. Громад. "Українська асоціація міжнародного права". – К., 2007. – С. 135–168. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ushchmp/2007/articles/2007-2-4-Akulenko-Melnichuk.pdf. – 28.02.13. – Назва з екрану.

Блок М. Апология истории, или Ремесло историка / М. Блок. – М. : Наука, 1986. – 256 с.

Булах Ю. Проблеми оцінки автентичності культурних цінностей ізолота скфійського періоду [Електронний ресурс] / Ю. Булах // Товари іринки. – 2010. – № 1. – С. 90–97. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tovary/2010_1/13.pdf. – 28.02.13. – Назва з екрану.

Вайдахер Ф. Загальна музеологія: Посіб. / Переклали з нім. : В. Лозинський, О. Лянг, Х. Назаркевич; Наук. ред. З. Мазурик. – Львів : Літопис, 2005. – 630 с.

Грицкевич В. П. История музейного дела в мире (До конца XVIII в.) : Дис. ... д-ра культурол. наук : 24.00.03 : Санкт-Петербург, 2002. – 18 с.

Довжук І. В. Основи музеєзнавства: Навч. посіб. / Східноукр. нац. ун-тім. В. Даля. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2008. – 164 с.

Закон України „Про музеї та музейну справу” : Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрану.

Закон України „Про охорону культурної спадщини” : Закон України від 08.06.2000 № 1805-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>. – Назва з екрану.

Закон України „Про Національний архівний фонд та архівні установи”(2001) // Хрестоматія з архівознавства : навч. посіб. / М-во освіти і науки України ; упоряд. : Г. В. Боряк [та ін.]. – К., 2003. – С. 164–183.

Закон України про охорону культурної спадщини // Відом. Верховної Ради України. – 2000. – № 39. – С. 333.

Іванченко Н. Фонд розшуку культурних цінностей / Н. Іванченко, В. Тригуб // Музеї України. – 2008. – № 2. – С. 1.

Інструкція про порядок визначення оціночної страхової вартості пам’яток Музейного фонду України: Наказ Міністерства культури і мистецтв України № 325 від 13.07.1998 р. // Музеї України. – 2011. – № 1. – С. 4–5.

Копієвська О. Р. Загальні засади правового регулювання музейної справи в Україні / О. Р. Копієвська // Наше право. – 2008. – № 1. – С. 51–55. – Бібліогр. : 7 назв.

Макарова Л. Н. Проблемы сотрудничества между музеями / Л. Н. Макарова // Справ. рук. учреждения культуры. – 2010. – № 1. – С. 94–97.

Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам’яток і визначних місць (Венеціанська хартія) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_757. – Назва з екрану.

Микульчик Р. Словник-довідник термінології музейництва / Рома Микульчик, Петро Слободян, Єлизавета Діденко, Тарас Рак. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 128 с.

Музееведение. Музей исторического профиля: Учебное пособие для вузов по спец. „История” / Под. ред. К. Левыкина, В. Хербста. – Москва: Высш. шк., 1988. – 431 с.

Музей як науково-дослідна установа / Мін-во культури України; Нац. музей історії України. Наук.-метод. відділ музеєзнавства; Авт.-уклад. : О. Л. Кагарлицький, С. Я. Івахно. – К., 2005. – 10 с.

Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника; Авт. : П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко; Під ред. В. Великочого, Н. Гасюк. – Івано-Франківськ : Плай, 2005. – 64 с. : іл.

Переміщення культурних цінностей через державний кордон та їх реституція як складова частина позитивного іміджу України // Проблеми збереження музейної та архівної спадщини в сучасній Україні в контексті втрат Львівського архіву : допом. матеріали до “круглого столу” / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – К., 2005. – С. 108–112.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про Музейний фонд України» від 3 листопада 2010 року. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1007-2010-п>. – Назва з екрану.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження методики грошової оцінки пам'яток» від 26 вересня 2002 року. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1447-2002-п>. – Назва з екрану.

Про внесення змін до Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом" // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 29. – С. 392.

Пуликов І. В. Деятельность российских корпоративных отраслевых музеев / И. В. Пуликов // Справ. рук. учреждения культуры. – 2010. – № 6. – С. 15–23.

Рутинський М. І., Стецюк О. В. Музеєзнавство : Навч. посіб. / М. І. Рутинський, О. В. Стецюк. – К. : Знання, 2008. – 428 с.

Тригуб В. Врятувати замок Попова : [Запорізька обл.] / В. Тригуб // Музеї України. – 2007. – № 4. – С. 2–3.

Тульчинський Г. Л., Шекова Е. Л. Менеджмент в сфері культури / Г. Л. Тульчинський, Е. Л. Шекова. – СПб. : Издательство «Лань»; «Издательство ПЛАНЕТА МУЗЫКИ», 2009. – 528 с.;

Сапанжа О. С. Историография музеологии, музееведения, музеологии: К вопросу о разделении понятий / О. С. Сапанжа [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/istoriografiya-muzeologii-muzeevedeniya-muzeologii-k-voprosu-razdeleniya-ponyatiy#ixzz3yhsKjMpU>.

Шевченко В. В. Музеєзнавство. Навч. посібн. для дистанційного навчання / В. В. Шевченко, І. М. Ломачинська. – К. : Вид. ун-т „Україна”, 2007. – 286 с.

Шестаков В. А. Квалификационные группы должностей музейных работников : спорные моменты / В. А. Шестаков // Справ. рук. учреждения культуры. – 2008. – № 10. – С. 79–86.

Шестаков В. А. Процедура включения культурных ценностей в состав Музейного фонда РФ / В. А. Шестаков // Справ. рук. Учреждения культуры. – 2009. – № 6. – С. 5–19.

Ширко К. Н. Нормативно-правове регулювання музейного дела [опыт Томской обл.] / К. Н. Ширко, Я. В. Малышев // Справ. рук. учреждения культуры. – 2009. – № 11. – С. 35–42.

Шляхтина Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учеб. пособие / Л. М. Шляхтина. – М. : Высшая школа, 2005. – 183 с.

Шулепова Э. А. Основы музееведения / Э. А. Шулепова. – М., 2005. – 504 с.

Хокинс Дж. Креативная экономика. Как превратить идеи в деньги / Джон Хокинс. – «Классика-XXI», 2011. – 256 с.

Электронный банк музейных коллекций // Справ. рук. Учреждения культуры. – 2008. – № 5. – С. 21–22.

Юмашева Ю. Ю. Идентификационная маркировка предметов музейного хранения / Ю. Ю. Юмашева // Справ. рук. Учреждения культуры. – 2009. – № 7. – С. 24–32.

Юренева Т. Ю. Музееведение: Учебник для высшей школы / Т. Ю. Юренева. – 3-е изд. – М. : Академический Проект, 2006. – 560 с.

Яковенко Н. Вступ до історії / Н. Яковенко. – К. : Критика, 2007. – 376 с.

Якубовський В. І. Музеєзнавство: Навч. посіб. / В. І. Якубовський. – Кам'янець-Подільський, 2010. – 272 с. : іл.

Ясь О. В. Історіографія, як термін [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К. : В-во «Н» Наукова думка», 2005. – 672 с.: іл. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Istoriografija_termin. – Назва з екрану

Допоміжна

Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація. (Кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): У 2 т. Монографія. - Х., 2001.

Капустіна Н.І. Перспективи розвитку Дніпропетровського історичного музею: ретроспективний аналіз музейних завдань та їх реалізації (до 160-річчя музею).

Бекетова В.М. Формування образу Дніпропетровського історичного музею в історіографії ХІХ – ХХІ ст.

Рошко М.В. Інформаційні можливості наукового та ділового архіву Дніпропетровського історичного музею щодо реконструкції його історії.

Берковський В.Г. Документи фонду 166 ЦДАВО України як джерело до історії музейництва Кам'яниччини 1920-х рр.

Цымлякова Т.Н. Матеріали к істории Днепропетровского исторического музея в начале 1900-1920 гг.

Маркова Л.Н. «Музейная хроника» (история Днепропетровского исторического музея по архивным документам и периодике 1920-1930-х гг.).

Сацута В.М. Відділ Діорама «Битва за Дніпро» у 1975-1980-х рр.: спогади.

Аливанцева Е.В. Усадьба Фадеевых в Екатеринославе в историческом и музееологическом смысле.

Сабов М.М. Від музею революції до музею історії міста.

Анцишкін І.В. Нікопольський музей – від музею мистецтв до краєзнавчого.

Линюк Л.П. Формування колекцій музею Чернігівської губернської вченої архівної комісії.

Музичко О.Є. “Наша задача – викликати почуття ненависті до минулого”: історико-пропагандистська діяльність одеського відділення “Товариства колишніх політкаторжан та висланих поселенців” та його музею у 1920-1930-х рр.

Парацій В.М. Музейницький зміст життя та діяльності митрополита Андрія Шептицького.

Кучеренко Ю.А. Музей киноОдессы.

Лебедева Л.П. Общественнымuzeиучебных заведений Днепропетровскойобласти: история, состояние, перспективыразвития.

Силюк А.М. Співпраця Волинського краєзнавчого музею із музеями Польщі по вивченню та збереженню історико-культурної спадщини українсько-польського пограниччя.

І. В. ДВОРКІН, канд. іст. наук, доц. НТУ «ХП» ІСТОРИОГРАФІЯ ІСТОРІЇ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ НАДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.